

§ 75

Utvärdering av handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021

KSN-2020-00683

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** lägga Utvärdering av Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021 enligt ärendets bilaga 1 till handlingarna, samt
2. **att** uppdra åt kommunledningskontoret att under 2022 utreda och ge förslag på en fortsatt samordningsstruktur för ökad trygghet och utveckling av området.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 11 mars 2020 § 44 att anta Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet. Kommunledningskontoret fick samtidigt i uppdrag att leda och samordna arbetet i samråd med förvaltningar, bolag och externa parter samt att ta fram en samordningsstruktur för utveckling av områdets trygghet. Ett beslut om att förlänga handlingsplanen till att gälla för år 2020–2022 togs av Kommunstyrelsen den 24 november 2021 § 326.

Utvärderingen i föreliggande ärende innehåller såväl uppföljning av effektmål som av aktiviteter och svarar mot både kommunstyrelsens och kommunledningskontorets uppföljningsansvar, enligt handlingsplanen.

Ett samordnat utvecklingsarbete har inletts genom insatser och aktiviteter från ett flertal aktörer utifrån satta målsättningar och det finns behov av ett fortsatt arbete med att skapa en långsiktig samordnings- och samverkansstruktur för att fortsätta utveckla området för att öka trygghet, trivsamt närmiljö och goda uppväxtförhållanden för barn och unga.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 2 februari 2022
- Bilaga 1, rapport Utvärdering av Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2022-03-08

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2022-02-02

Diarienummer:
KSN-2020-00683

Handläggare:
Norea Forsman Olsson
Bo Hammerin
Ulrica Holmqvist

Utvärdering av handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** lägga Utvärdering av Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021 enligt ärendets bilaga 1 till handlingarna, samt
2. **att** uppdra åt kommunledningskontoret att under 2022 utreda och ge förslag på en fortsatt samordningsstruktur för ökad trygghet och utveckling av området.

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 11 mars 2020 § 44 att anta Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet. Kommunledningskontoret fick samtidigt i uppdrag att leda och samordna arbetet i samråd med förvaltningar, bolag och externa parter samt att ta fram en samordningsstruktur för utveckling av områdets trygghet. Ett beslut om att förlänga handlingsplanen till att gälla för år 2020–2022 togs av Kommunstyrelsen den 24 november 2021 § 326.

Utvärderingen i föreliggande ärende innehåller såväl uppföljning av effektmål som av aktiviteter och svarar mot både kommunstyrelsens och kommunledningskontorets uppföljningsansvar, enligt handlingsplanen.

Ett samordnat utvecklingsarbete har inletts genom insatser och aktiviteter från ett flertal aktörer utifrån satta målsättningar och det finns behov av ett fortsatt arbete med att skapa en långsiktig samordnings- och samverkansstruktur för att fortsätta utveckla området för att öka trygghet, trivsamt närmiljö och goda uppväxtförhållanden för barn och unga.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. Barn-, näringslivs- och jämställdhetsperspektiv har beaktats i beredningen.

Föredragning

Beslutet att anta handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet år 2020 föranleddes av en period av negativ utveckling av otrygghet i området. Bakgrunden till detta var bland annat våldshandlingar, anlagda bränder, parkeringsproblematik, nedskräpning och annan skadegörelse. Delar av området hade även under lång tid varit under en stark expansion med många samtidiga byggprojekt, vilket också bidragit till en känsla av oreda. I handlingsplanen identifierades ett antal fokusområden med tillhörande effektmål vilka ledde till aktiviteter inom varje fokusområde.

Syftet med utvärderingen har varit att följa upp aktiviteterna och hur de delaktiga aktörerna upplevt arbetsprocessen och samverkan samt att i möjligaste mån undersöka effekterna av handlingsplanen. Då handlingsplanen verkat under begränsad tid finns det utmaningar i att försöka utläsa långsiktiga trender och effekter. Rapporten baseras på ett urval av relevanta indikatorer samt intervjuer med representanter från verksamheter som varit delaktiga i arbete med aktiviteter inom ramen för handlingsplanen. Intervjuerna och sammanställningen av underlagen har skett under hösten 2021.

Trots utmaningar med pandemin är den samlade bilden av arbetsprocessen kring handlingsplanen att den varit framgångsrik. Framgångsfaktorerna med handlingsplanen uppges vara den övergripande struktur som arbetet inneburit. Handlingsplanen har givit fler aktörer ett sammanhang som sammanfogar dem och ökar deras förståelse för varandras arbete, där handlingsplanen varit ett stöd för aktörerna och det har bidragit till både kraft och struktur.

Handlingsplanen för Gränby och Kvarngärdet 2020–2021 har inneburit en start på ett utökat trygghetsarbete i området vilket ger förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling mot effektmålen. Arbetet med att uppnå effektmålen är på väg framåt, men de delaktiga aktörerna ser att det finns fortsatta utvecklingssteg att ta för att öka tryggheten, främja en trivsamt närmiljö och skapa goda uppväxtförhållanden för barn och unga i området Gränby och Kvarngärdet.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 2 februari 2022
- Bilaga 1, rapport Utvärdering av Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Kommunledningskontoret
Enheten för brottsförebyggande, trygghet & säkerhet
Rapport

Datum: 2022-02-02
Diarienummer: KSN-2020-00683

Handläggare:
Bo Hammerin, Norea Forsman Olsson och Ulrica Holmqvist

Utvärdering av Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Inledning.....	3
2.1	Bakgrund	3
1.1.1	Fokusområden	4
1.2	Syfte, mål och aktiviteter	4
1.3	Organisation och arbetsgång	4
2	Arbetet med effektmålen	5
2.1	Barn och unga	5
2.1.1	Genomförda aktiviteter	5
2.1.2	Effekter	5
2.1.3	Arbetsprocessen.....	9
2.2	Trygg närmiljö	9
2.2.1	Genomförda aktiviteter	9
2.2.2	Effekter	9
2.2.3	Arbetsprocessen.....	11
2.3	Samverkan med polisen	11
2.3.1	Genomförda aktiviteter	11
2.3.2	Effekter och arbetsprocessen	11
2.4	Samhällsengagemang	11
2.4.1	Genomförda aktiviteter	11
2.4.2	Arbetsprocessen.....	12
2.5	Information och kommunikation	12
2.5.1	Genomförda aktiviteter	12
2.5.2	Effekter och arbetsprocessen	12
3	Arbetsprocessen kring handlingsplanen.....	13
3.1	Framgångsfaktorer	13
3.2	Utmaningar	14
4.	Fortsatt arbete	15
Bilaga 1	16
	Aktivitetslista med uppföljning av aktiviteter	16

1 Sammanfattning

Det planerade arbetet med *Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021* (KSN-2020-00683) har nått sitt slut. Samtliga aktiviteter som ingick i handlingsplanen är antingen påbörjade eller slutförda. Arbetet med att uppnå effektmålen är således på god väg men de delaktiga aktörerna ser att det finns mer att göra i Gränby och Kvarngärdet. Mycket av det påbörjade arbetet kräver en fortsatt tydlig struktur och den positiva effekten av att arbeta kring en handlingsplan lyftes på många håll. Föreliggande utvärdering presenterar vissa positiva förändringar, som en ökad trygghet i skolan och en ökad möjlighet att delta i aktiviteter. Det har också framkommit många framgångsfaktorer och lärdomar kring själva arbetsprocessen. Arbetet har upplevts som väl samordnat och handlingsplanen har bidragit till såväl struktur som motivation hos de delaktiga aktörerna.

Handlingsplanen för Gränby och Kvarngärdet 2020–2021 har varit en god start på trygghetsarbetet i området. Nu börjar den fas där arbetet ska underhållas och utvecklas så att effektmålen kan komma att klassas som uppfyllda. För att möjliggöra detta bör handlingsplanen förlängas och revideras. Vid en förlängning av handlingsplanen bör fokuset vara att tänka större och ta ett bredare grepp, dels geografiskt, dels genom att inkludera ett bredare spektrum av aktörer och dels genom att utveckla det befintliga arbetet.

2 Inledning

Beslutet om handlingsplanen för Gränby och Kvarngärdet föranleddes av en period där Gränby, Kvarngärdet och i någon mån Sala Backe och Kapellgärdet kantades av en negativ utveckling rörande tryggheten. Bakgrunden till detta var våldshandlingar, anlagda bränder, parkeringsproblematik, nedskräpning och annan skadegörelse. Delar av området har under lång tid varit under stark expansion med många byggprojekt samtidigt, vilket också bidragit till en känsla av oreda. Otrygghetsskapande ungdomssamlingar har skapat problem runt bland annat Gränbyskolan och näringsidkare har behövt vidta åtgärder för ordningshållande i butiker. Mot bakgrund av den nämnda problembilden beslutade Kommunstyrelsen i mars 2020 att anta *Handlingsplanen för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021*.

Föreliggande utvärdering syftar till att undersöka effekterna av handlingsplanen samt att följa upp hur de delaktiga aktörerna har upplevt den gångna arbetsprocessen. Samtliga aktörer som ingått i arbetet kring handlingsplanen har intervjuats och det materialet utgör underlaget för utvärderingen. De har bland annat tillfrågats om hur det gått med genomförandet av aktiviteterna i handlingsplanen (se Bilaga 1), hur de upplevt samverkan kring handlingsplanen och vad deras medskick är till det fortsatta arbetet i Gränby och Kvarngärdet.

2.1 Bakgrund

Insatser har under det senaste året intensifierats för att komma tillrätta med problembilden i Gränby och Kvarngärdet. Handlingsplanen innehåller mål med fokus på upplevelsen av det offentliga rummet, samhällsengagemang och ungdomars fritid. Handlingsplanen identifierar ett antal fokusområden med tillhörande effektmål. Dessa kommer att följas upp i föreliggande rapport, dels genom relevanta indikatorer, dels utifrån verksamheternas egna upplevelser av arbetet.

1.1.1 Fokusområden

Samtliga fokusområden har tilldelats ett särskilt effektmål som präglat arbetet.

- **Barn och unga** - Barn och unga i Gränby och Kvarngärdet är trygga och deltar i fritidsaktiviteter. De når goda studieresultat och har en meningsfull fritid.
- **Trygg närmiljö** - Den fysiska närmiljön i Gränbyområdet bidrar till att förebygga otrygghet, brott samt till säkra skolmiljöer.
- **Samverkan med polisen** – Ökad polisiär närvaro och aktivitet skapar trygghet i området och i skolan.
- **Samhällsengagemang** – Fler bidrar till ett tryggare Gränby och Kvarngärdet.
- **Information och kommunikation** – Bilden av Gränby och Kvarngärdet är nyanserad och kunskap om olika aktiviteter och åtgärder är känd och spridd.

1.2 Syfte, mål och aktiviteter

Handlingsplanens syfte är att genom samordnade insatser stärka säkerheten och tryggheten för dem som bor, verkar och vistas i Gränby och Kvarngärdet. Målet med handlingsplanen är konkretiserat till de fem områden som nämns ovan: Barn och unga, trygg närmiljö, samverkan med polisen, samhällsengagemang samt information och kommunikation. Utifrån respektive område finns särskilda effektmål som i sin tur innehåller olika aktiviteter. Handlingsplanen innehåller ett 30-tal aktiviteter totalt; se Bilaga 1 för en kort uppföljning av respektive aktivitet.

1.3 Organisation och arbetsgång

Arbetet kring handlingsplanen har samordnats av Kommunledningskontoret. Strukturen har utgjorts av återkommande möten var åttonde vecka med den så kallade handlingsplansgruppen. Gruppen har primärt utgjorts av de aktörer som bedrivit aktiviteter inom ramen för olika fokusområden i handlingsplanen. Syftet med de återkommande mötena har varit att utbyta information kring de trygghetsfrämjande arbetsprocesser som bedrivs i Gränby och Kvarngärdet, se bild.

Handlingsplan Gränby och Kvarngärdet

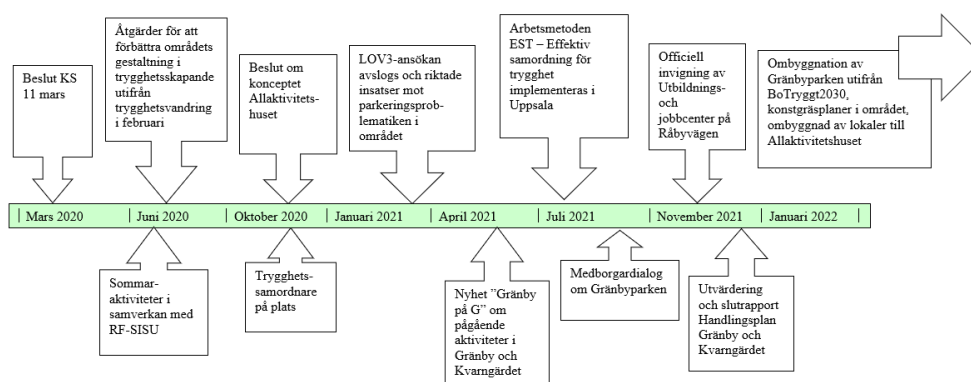

Bild 1. Ett urval av de arbetsprocesser som bedrivits under handlingsplanens gång.

2 Arbetet med effektmålen

2.1 Barn och unga

Barn och unga i Gränby och Kvarngärdet är trygga och deltar i fritidsaktiviteter. De når goda studieresultat och har en meningsfull fritid.

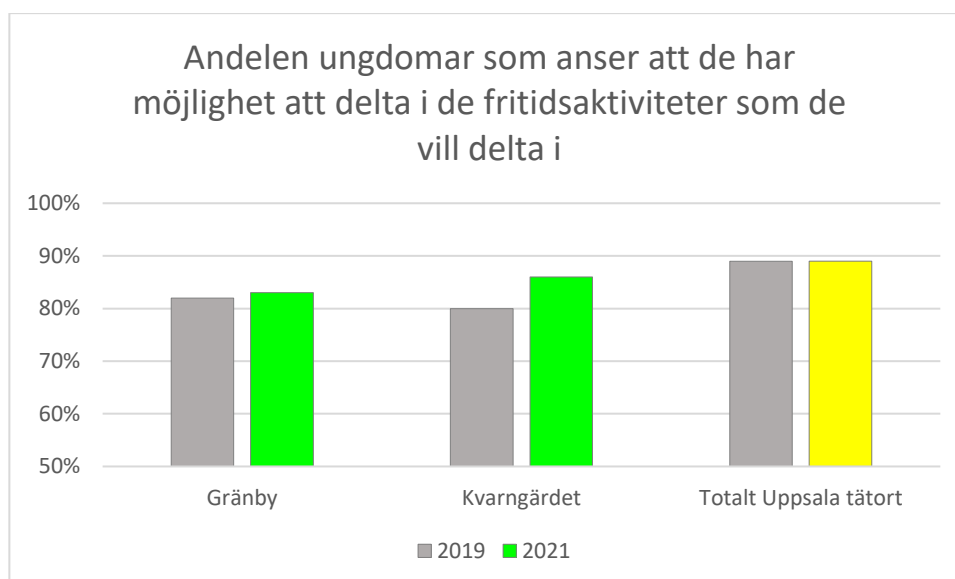
2.1.1 Genomförda aktiviteter

Uppstartandet av ett allaktivitetshus i Gränby är ett arbete som täcker flera aktiviteter och som har bedrivits inom ramen för föreliggande fokusområde. Det blir en plats dit barn och unga kan gå och delta gratis i olika aktiviteter så som pingis, boxning, dans, biljard med mera. Konceptet är utarbetat och aktiviteterna bedrivs i dagsläget på olika platser i Gränby. Från och med sommaren 2022 kommer allt vara samlat i Gränbyskolans lokaler.

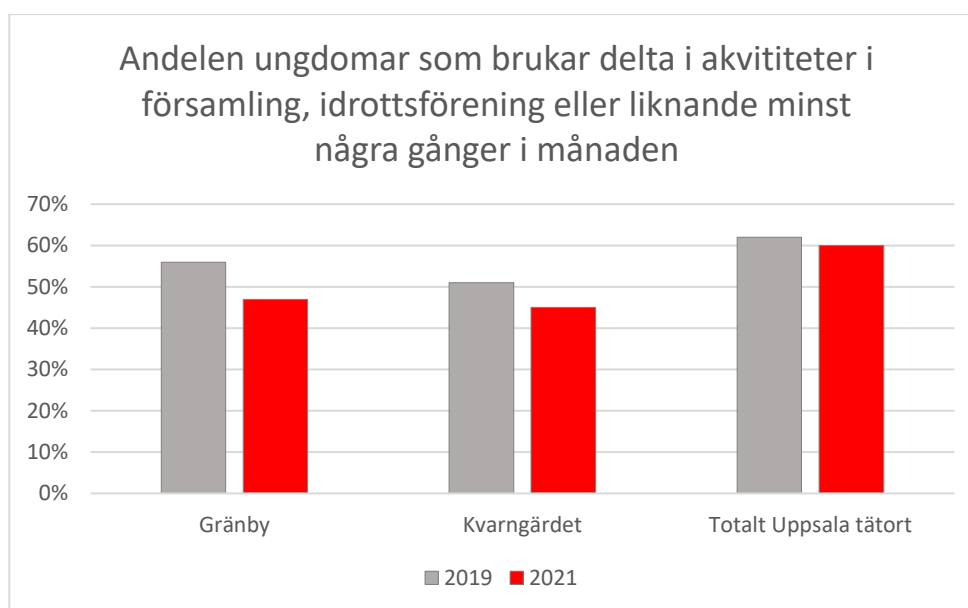
Vidare har Kulturförvaltningen tillsammans med RF-SISU ökat antalet organiserade aktiviteter inom idrott samt ökat tillgången. Det har gjorts genom bland annat en utökad samverkan mellan Uppsala kommun och föreningslivet i Uppsala samt samordnade sommaraktiviteter. RF-SISU har arbetat uppsökande genom aktiviteten Sportis. Detta för att få fler barn och unga att prova fritidsaktiviteter. Därtill har antalet spontanidrottsplatser utökats och Gränbyskolans skolgård har rustats upp vilket skapat förutsättningar för boende i området att aktivera sig där. Utöver arbetet med barn och ungas fritid har handlingsplanen även inneburit en utveckling av skolmiljön, dels genom att Arbetsmarknadsförvaltningen anställt skolvårdar för att öka vuxennärvaron, dels genom att Gränbyskolan börjat servera frukost till sina elever som ett led i att öka trivseln på skolan. Skolans frukostservering prisbelöntes av Arla Guldko 2021 för Årets frukostlyft.

2.1.2 Effekter

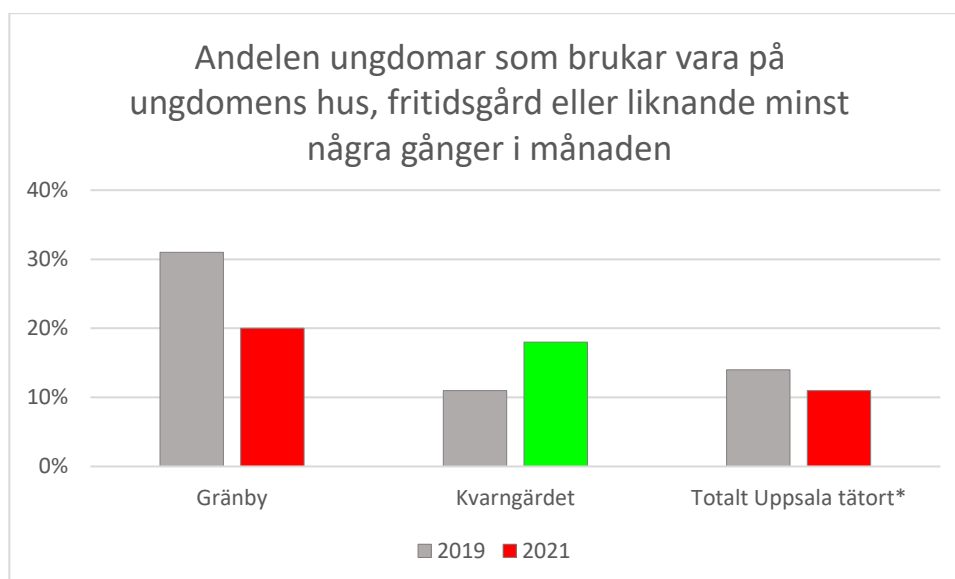
Effekten av de aktiviteter som genomförts inom detta fokusområde har undersökts genom data från enkätundersökningen Liv och hälsa ung. Undersökningen genomförs vart annat år där elever i årskurs 7, 9 och årskurs 2 i gymnasiet får svara på frågor om bland annat trygghet och fritid. Databasinsamlingen skedde under mars 2019 samt under mars 2021. Vid det andra mättillfället hade handlingsplanen alltså varit aktuell i ett år. Nedan presenteras data för andelen ungdomar, bosatta i Gränby och Kvarngärdet, som anser att de har möjlighet att delta i de fritidsaktiviteter de vill, andelen ungdomar som deltar i aktiviteter kopplat till föreningar/församlingar samt andelen ungdomar som brukar vara på fritidsgårdar eller liknande. Därefter presenteras resultat för andelen ungdomar studerandes på Gränby- och Kvarngärdesskolan som känner sig trygga i, och på väg till skolan. Föreliggande effektmål kommer under innevarande år också att följas upp genom granskning av skolresultat, för att undersöka handlingsplanens effekt på dessa. De flesta resultat är inte signifikanta och det går inte att säkerställa om förändringarna är slumpmässiga eller om de är en produkt av handlingsplanen. Det går dock att jämföra resultaten för Gränby och Kvarngärdet med resultaten för Uppsala tätort som helhet. I de fall där resultaten i Gränby eller Kvarngärdet påvisar andra förändringar än Uppsala tätort är det tänkbart att resultatet kan tillskrivas lokala förutsättningar, exempelvis arbetet med handlingsplanen.

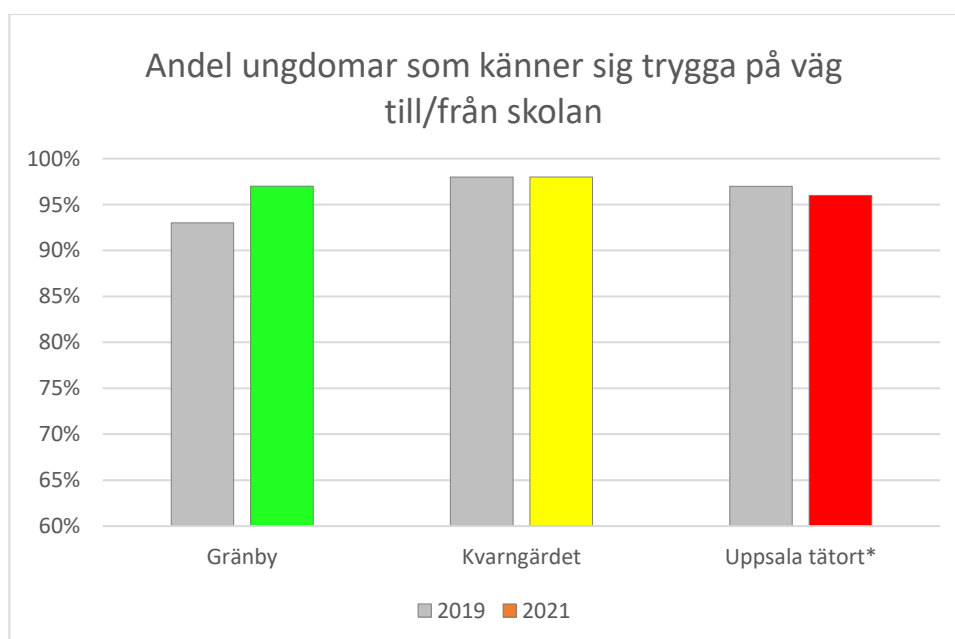
Figur 1. Stapeldiagrammet visar andelen personer som svarat instämmande på frågan om de anser att de har möjlighet att delta i de fritidsaktiviteter som de vill delta i. Röd och grön stapel symboliserar en negativ respektive positiv utveckling ur ett trygghetsperspektiv. Gul stapel symboliserar att det inte skett någon förändring.

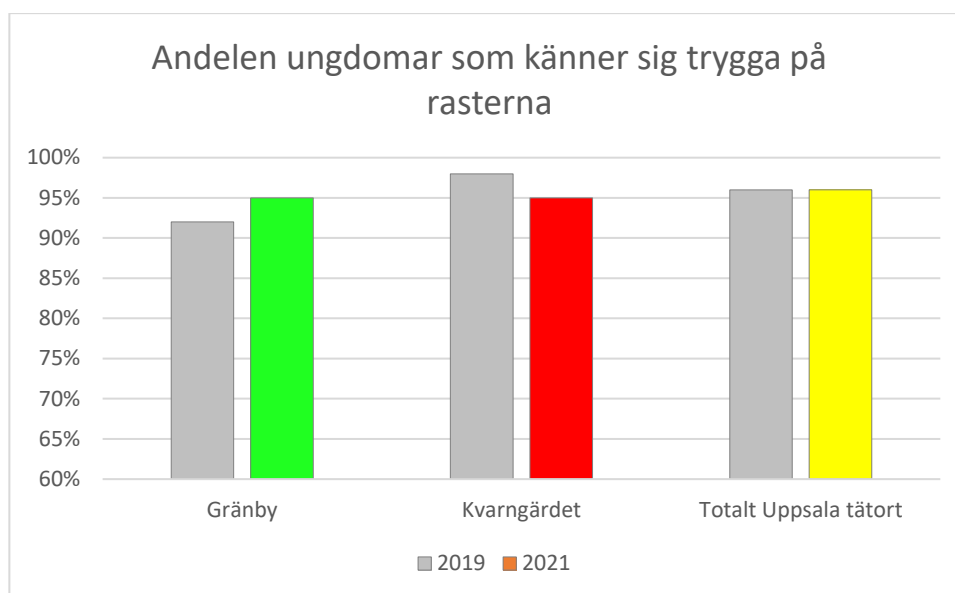
Figur 2. Stapeldiagrammet visar andelen personer som svarat "varje dag", "några gånger i veckan" eller "några gånger i månaden" på frågan hur ofta de brukar delta i fritidsaktiviteter i församling, idrottsförening eller liknande. Röd och grön stapel symboliserar en negativ respektive positiv utveckling ur ett trygghetsperspektiv.

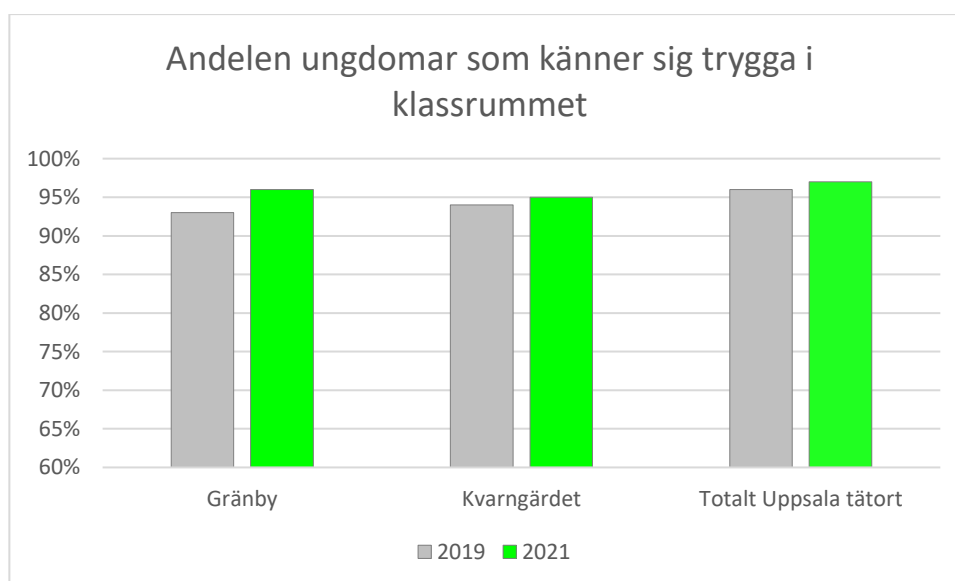
Figur 3. Stapeldiagrammet visar andelen personer som svarat ”varje dag”, ”några gånger i veckan” eller ”några gånger i månaden” på frågan hur ofta de brukar vara på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande. Röd och grön stapel symboliserar en negativ respektive positiv utveckling ur ett trygghetsperspektiv. *Signifikant resultat.

Figur 4. Stapeldiagrammet visar andelen personer som svarat ”ja, alltid” eller ”ja, oftast” på frågan om de känner sig trygga på väg till och från skolan. Röd och grön stapel symboliserar en negativ respektive positiv utveckling ur ett trygghetsperspektiv. Gul stapel symboliserar att det inte skett någon förändring. Notera att axeln börjar vid 60%. *Signifikant resultat.

Figur 5. Stapeldiagrammet visar andelen personer som svarat ”ja, alltid” eller ”ja, oftast” på frågan om de känner sig trygga på rasterna i skolan. Röd och grön stapel symboliserar en negativ respektive positiv utveckling ur ett trygghetsperspektiv. Gul stapel symboliserar att det inte skett någon förändring. Notera att axeln börjar vid 60%.

Figur 6. Stapeldiagrammet visar andelen personer som svarat ”ja, alltid” eller ”ja, oftast” på frågan om de känner sig trygga i klassrummet. Röd och grön stapel symboliserar en negativ respektive positiv utveckling ur ett trygghetsperspektiv. Gul stapel symboliserar att det inte skett någon förändring. Notera att axeln börjar vid 60%

Resultaten som redovisas ovan antyder att handlingsplanen haft en positiv inverkan på barn och unga i Kvarngärdet vad gäller meningsfull fritid. I Gränby återfinns mer sparsamma resultat som ligger i linje med Uppsala tätort som helhet. Det är tänkbart att den positiva utvecklingen i Kvarngärdet är en produkt av handlingsplanen då en del i arbetet med handlingsplanen har varit att öka tillgängligheten till fritidsaktiviteter genom samverkan med föreningslivet i Gränby och Kvarngärdet. I och med att samtliga data representerar ungas livssituation under en tid då Sverige var belagt med smittskyddsrestriktioner är det tänkbart att det skett en positiv utveckling under 2021 som inte noteras i föreliggande uppföljning.

2.1.3 Arbetsprocessen

Det har genomförts många aktiviteter inom ramen för fokusområdet barn och unga. Arbetet har överlag upplevts som positivt av de delaktiga aktörerna. Något som har varit bitvis utmanande har varit arbetet med att anställa vuxna i skolan för att öka det elevsociala arbetet. Det upplevs som svårt att hitta rätt personer som kan uppfylla rollen som relationsskapande gentemot eleverna. Vad gäller arbetsprocessen kring föreningsaktiviteter har det gått framåt trots att det påverkats av ombyggnationer i området.

2.2 Trygg närmiljö

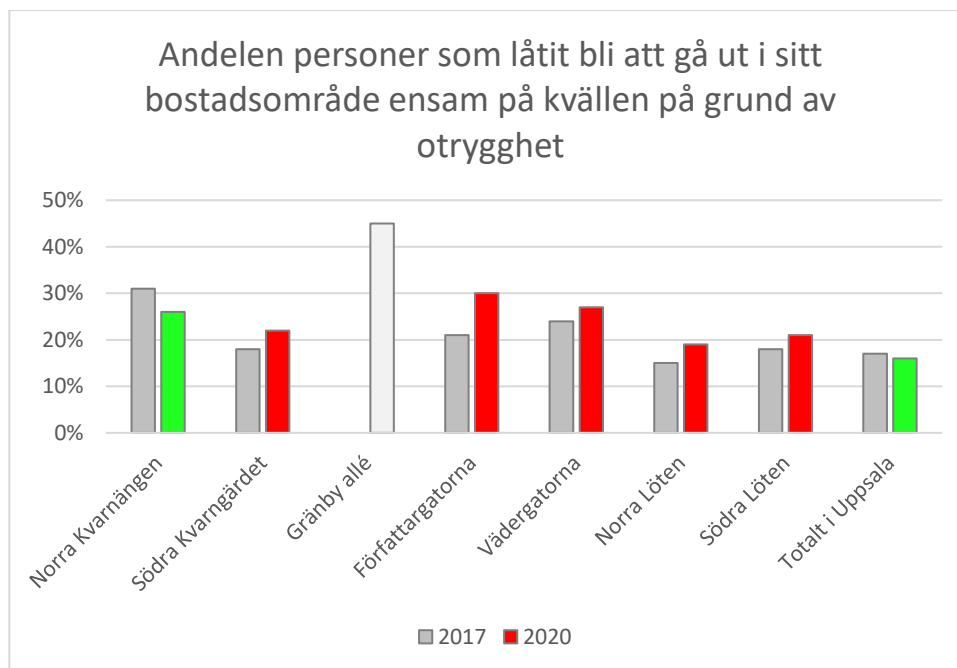
Den fysiska närmiljön i Gränbyområdet bidrar till att förebygga otrygghet, brott samt till säkra skolmiljöer.

2.2.1 Genomförda aktiviteter

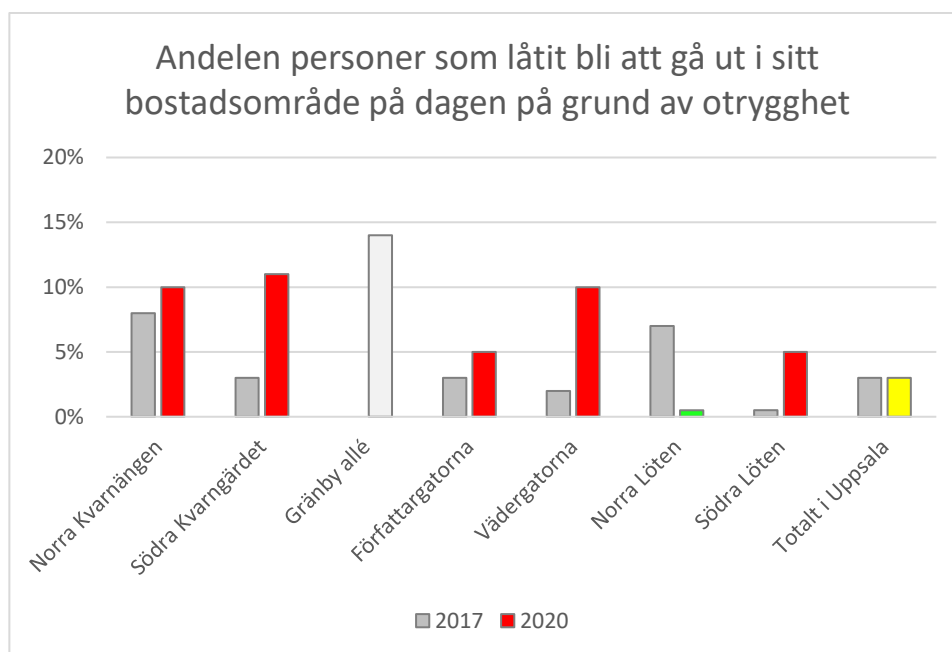
Det har skett ett omfattande arbete i linje med de beslutade aktiviteterna för detta fokusområde. En utveckling av Gränbyskolans exteriör har också genomförts genom ett tiotal åtgärder så som bland annat beskärning av buskage, nya utemöbler och målning av lekrutor på asfalten. Det har även gjorts en upprustning av basketplanen vilket har utvecklat möjligheten till spontanidrott. Vidare har belysningen i Gränby och Kvarngärdet utvecklats då det var ett behov som identifierades under en trygghetsvandring. Framöver kommer även den närliggande omgivningen att rustas upp i och med en planerad ombyggnation av Gränbyparken som tilldelats anslag av Boverket. Ombyggnationen är en del i ett avtal med Tryggare Sverige och kommer således att genomföras ur ett trygghetsperspektiv. Inom ramen för detta kommer det även ske en utveckling av platser för social samvaro och rekreation. Vidare har arbetet med en trygg närmiljö inneburit att Stadsbyggnadsförvaltningen och Uppsala parkering AB skapat en arbetsgrupp som såg över parkeringssituationen i området. Detta har legat till grund för en rad förändringar så som ett ökat antal besöksparkeringar samt ett utökat tidsfönster för betalparkering med målet att bryta mönster hos de som felparkerar.

2.2.2 Effekter

Uppföljningen av effektmålet som avser trygghet i närmiljö grundar sig i data från Uppsala kommuns trygghetsundersökning. Data från trygghetsundersökningen samlades in under perioden oktober 2017 - februari 2018 och perioden oktober 2020 - januari 2021. Vid tillfället för den andra datainsamlingen hade handlingsplanen varit aktuell i 7–10 månader. Nedan presenteras data för i vilken utsträckning boenden i Gränby låtit bli att gå ut på kvällen respektive dagen på grund av otrygghet. Data är insamlad utifrån den områdesindelning som anges i stapeldiagrammen vilket innebär att Gränby och Kvarngärdet är uppdelat i mindre bostadsområden. Ett av de områden, Gränby allé, som presenteras nedan fanns inte när den första datainsamlingen gjordes. Detta innebär att det enbart finns en mätpunkt för det bostadsområdet och det går således inte att notera någon utveckling. Däremot framgår det tydligt att Gränby allé sticker ut avseende otrygghet både i förhållande till de totala siffrorna för Uppsala tätort och övriga bostadsområden i Gränby och Kvarngärdet.

Figur 7. Stapeldiagrammet visar andelen personer som svarat "ganska ofta" eller "mycket ofta" på frågan om det har hänt att de låtit bli att gå ut i sitt bostadsområde ensam på kvällen för att de känt sig otrygga. Röd och grön stapel symboliserar en negativ respektive positiv utveckling ur ett trygghetsperspektiv.

Figur 8. Stapeldiagrammet visar andelen personer som svarat "ganska ofta" eller "mycket ofta" på frågan om det har hänt att de låtit bli att gå ut i sitt bostadsområde på dagen för att de känt sig otrygga. Röd och grön stapel symboliserar en negativ respektive positiv utveckling ur ett trygghetsperspektiv. Gul stapel symboliserar att det inte skett någon förändring.

Resultaten som presenteras ovan antyder att det inte skett någon positiv utveckling avseende boendens upplevelse av trygghet i sitt bostadsområde. Resultatet bör dock tolkas utifrån att urvalsstorleken för trygghetsundersökningen är liten när data bryts ner på områdesnivå och det är således få svaranden som ligger till grund för det resultat som presenteras. Ytterligare en aspekt som bör beaktas är att handlingsplanen enbart varit aktuell en kort tid vid tillfället för datainsamlingen. Det kan således ha skett en förändring under 2021 som inte registrerats ännu. Arbetet med att öka medborgares trygghet i ett område är en långsiktig förändringsprocess som kommer

att fortgå efter handlingsplanen löpt ut. Det kommer bland annat ske en ombyggnation av gränbyparken. Den kommer att genomföras utifrån ett trygghets- och säkerhetsperspektiv och ambitionen är att arbetet ska bidra till ökad trygghet i närmiljön.

2.2.3 Arbetsprocessen

Vad gäller arbetsprocessen kring den fysiska miljön i Gränby och Kvarngärdet fanns där vissa delar som var planerade redan innan beslutet om handlingsplanen, bland annat asfaltering av författargatorna. Denna process påskyndades dock i och med handlingsplanen. Handlingsplanen hade en liknande effekt på beslutet om att utveckla Gränbyparken där vissa åtgärder kunde tidigareläggas. Upplevelsen är att ett arbete av denna dignitet inte hade kunnat utföras utan handlingsplanen. Det har också upprättats en god samverkan mellan fastighetsägare i området för att öka tryggheten i närmiljön.

2.3 Samverkan med polisen

Ökad polisiär närvaro och aktivitet skapar trygghet i området och särskilt i skolan

2.3.1 Genomförda aktiviteter

Polisens aktiviteter i Gränby och Kvarngärdet har bland annat bestått av ökad närvaro, installation av bevakningskameror samt ett utökat arbete kring skolorna. Bevakningskamerorna var till en början tillfälliga men nu har det fattats ett beslut av Nationella operativa avdelningen [Noa] om att de ska finnas kvar permanent samt öka i antal. Arbetet mot skolorna har dels bestått av utökade kontinuerliga skolbesök där polisen arbetar utifrån strategin om 20 minuters stopp där de pratar med elever och personal. Syftet med arbetet är att motverka nyrekrytering och narkotikahandling i skolmiljö. Polisen är även en del i SSPF som är en arbetsmetod där socialtjänst, skola, polis och fritid samverkar för att bygga en brygga mellan elever/föräldrar och myndighet.

2.3.2 Effekter och arbetsprocessen

Under föreliggande fokusområde faller effekterna av handlingsplanen och arbetsprocessen kring den väl in under en och samma rubrik då de berör varandra till stor del. Polisen ser positiva effekter av sin ökade närvaro i Gränby och Kvarngärdet där de upplever att de påverkat de kriminellas beteende. De ser även positivt på arbetet som skett inom ramen för SSPF där upplevelsen är att fler anmäler och skickar in information till Uppsala ungdomsjour, vilket i sin tur leder till att fler unga som behöver hjälp fångas upp i området. Polisen beskriver att deras samarbete med Socialtjänsten har intensifierats och det har genererat goda resultat.

2.4 Samhällsengagemang

Fler bidrar till ett tryggare Gränby och Kvarngärdet

2.4.1 Genomförda aktiviteter

Inom ramen för arbetet med samhällsengagemang har Uppsala kommun anställt en trygghetssamordnare vars uppdrag varit att samordna arbetet kring handlingsplanen.

Mycket av fokuset kring samordningen har tillägnats koordinering och relationsskapande arbete. Utöver detta påbörjades även ett arbete med att skapa aktiviteter för vuxna och äldre. Arbetet inleddes genom ett samarbete mellan RF-SISU, Äldreförvaltningen och Kulturförvaltningen men behövde dessvärre pausas med anledning av pandemin.

2.4.2 Arbetsprocessen

Vad gäller samordningen av handlingsplanen har en central del varit att bidra med tydlig styrning av den handlingsplansgrupp som träffats återkommande. Under arbetsprocessen har även vissa undergrupper skapats kring arbete med grannsamverkan, fastighetsägare och områdesvärdar bland annat. Det har även hållits mycket individuella möten med aktörer som ligger utom ramarna för handlingsplanen men som är verksamma i Gränby och Kvarngärdet. Att bredda arbetet och inkludera fler aktörer har bidragit till en tydligare översikt av det samlade trygghetsarbetet i området.

2.5 Information och kommunikation

Bilden av Gränby och Kvarngärdet är nyanserad och kunskap om olika aktiviteter och åtgärder är känd och spridd.

2.5.1 Genomförda aktiviteter

De aktiviteter som bedrivits inom föreliggande fokusområde består av kommunikationsinsatser och etablering av utbildnings- och jobbcenter. För att nyansera bilden av Gränby och Kvarngärdet skapades en samlingshemsida på uppsala.se. Där kan medborgare läsa om pågående aktiviteter samt de åtgärder som görs i området. Därtill har det även upprättats en kommunikationsplan för att skapa en proaktiv kommunikation kring området som motvikt till den händelsestyrda rapporteringen om brottslighet. Etableringen av utbildnings- och jobbcenter är ett sätt att lotsa individer i området till språkträning, praktik, utbildning och arbete. Verksamheten hade sin uppstart under pandemin och hade då sina lokaler öppna ca 50% av planerad tid men erbjöd även vägledning på distans. I november 2021 invigdes det officiellt och i dagsläget bedrivs verksamheten där på 100%. Därtill har Arbetsmarknadsförvaltningen anställt 6 områdesvärdar i Gränby och Kvarngärdet vars arbetsuppgifter bland annat inneburit att intervjua boenden i området om vad de skulle vilja att utbildnings- och jobbcenter erbjöd dem. Områdesvärdarna har kombinerat arbetet med studier i svenska för invandrare (SFI).

2.5.2 Effekter och arbetsprocessen

Effekterna av detta fokusområde är svåra att mäta i dagsläget. Det är möjligt att, på sikt, följa upp om arbetslösheten minskat i området. En sådan uppföljning skulle kunna göras utifrån material från den sociala kompassen och registerdata. Arbetsprocesserna kring fokusområdet information och kommunikation har fallit väl ut även om det kantats av vissa motgångar. Etableringen av utbildnings- och jobbcenter är fullbordad och linjeverksamheten är igång trots en upplevelse av att arbetet skett i motvind med anledning av pandemin. Det inledande arbetet som primärt skedde på distans gick bra även om flödet av besökare var relativt lågt. Nu när lokalerna öppnat noteras en större tillströmning av besökare. Vad gäller arbetsprocessen kring kommunikationsinsatserna upplevs det som påbörjat, men att det krävs mer tid för att

uppnå effektmålen. En utmaning i arbetet är att verksamheter lätt missar nyhetsvärdet i deras dagliga arbete vilket gör att kommuninvånarna inte nås av detta. Det leder till att nyheter om åtgärder och aktiviteter som kunnat generera kunskap om området i vissa fall uteblir. Kommunen arbetar ständigt med att utveckla kommunikationsarbetet genom att verksamheter och förvaltningar börjar använda sig av upparbetade plattformar i allt större utsträckning.

3 Arbetsprocessen kring handlingsplanen

Arbetet efter handlingsplanen för Gränby och Kvarngärdet har fortgått under ett år och åtta månader. Under hela perioden har Uppsala befunnit sig i en pandemi som inneburit restriktioner där möjligheterna att träffa andra människor fysiskt har varit begränsade. Det är tydligt att detta inneburit ett hinder för många aktörer särskilt vad gäller förmågan att genomföra aktiviteter. Många aktörer lyfter även andra utmaningar som bör utgöra underlag för hur arbetet kan justeras inför en framtida handlingsplan. Trots utmaningar presenteras en samlad bild av att arbetsprocessen kring handlingsplanen varit framgångsrik och inneburit mycket positivt som främjat helhetsarbetet i Gränby och Kvarngärdet.

3.1 Framgångsfaktorer

Det förekommer många framgångsfaktorer som gjort att arbetet med handlingsplanen upplevs som lyckat. En faktor som framkommer på flera håll är den övergripande struktur som arbetet inneburit. Handlingsplanen har givit fler aktörer ett tydligt sammanhang som sammanfogar dem och ökar deras förståelse för varandras arbete.

”Handlingsplanen har gett ett helhetsgrepp och fått fler förvaltningar att arbeta mot samma mål. Det motverkar att arbeta i stuprör och handlingsplanen gav ett beslut om att hjälpa till”

- Uppgiftslämnare från Socialförvaltningen

Handlingsplanens motverkande effekt på stuprörsarbete framkommer på fler håll. Det finns en samsyn bland de delaktiga aktörerna kring att handlingsplanen har ökat förutsättningarna för ett samlat arbete i Gränby och Kvarngärdet.

”Handlingsplanen ger en helhet och utan den kan det lätt bli punktinsatser”

- Uppgiftslämnare från Kulturförvaltningen

Vidare lyftes vikten av den kraftsamling som handlingsplanen inneburit. Det har bidragit till en genomslagskraft i vissa frågor som nu fått högre prioritet än innan, såsom arbetet kring barn som bor i Gränby. Det uttrycks även som positivt att handlingsplanen samlat ett stort antal aktörer då ”man är starkare tillsammans” och detta har skapat ett driv i frågorna. Detta har även hjälpt aktörerna att driva på i vissa beslut och gett dem kraft i långdragna frågor.

”Genom att handlingsplanen varit ett uttalat ärende så har det varit lättare att utföra beslut och den har gett ett stöd i att sätta fokus på frågor som tidigare varit långkörare.”

- Uppgiftslämnare från Uppsala parkerings AB

Det är tydligt att handlingsplanen varit ett stort stöd för många aktörer och det har bidragit till både kraft och struktur. Trots den struktur som kan tillskrivas en

handlingsplan så verkar den agerat mer som ett ramverk som lämnat utrymme för kreativitet hos varje aktör.

”Handlingsplanen gav ett tydligt ’vad’ och ’varför’ sedan fick varje aktör jobba med ’hur’”

- *Uppgiftslämnare från Arbetsmarknadsförvaltningen*

Sammanfattningsvis ser de delaktiga aktörerna ett mervärde i att arbeta enligt en handlingsplan i Gränby och Kvarngärdet. Det har tidigare funnits en oro att arbetet kring Gränby ska prioriteras bort till fördel för områden med större problematik. Att arbeta strukturerat på det här sättet kring ett område skapar ett symbolvärde även för aktörer utanför handlingsplanen att agera.

”Det har funnits en upplevelse i området att man inte satsar och då är det bra att det finns åtgärder och aktiviteter som kan lyftas och man kan visa att de är utförda”

- *Uppgiftslämnare från Utbildningsförvaltningen*

3.2 Utmaningar

Arbetet kring handlingsplanen har kantats av olika utmaningar, dels utifrån omständigheter som inte går att påverka, dels utifrån delar i arbetet som kunde ha genomförts på ett annat sätt. En sådan utmaning som inte gått att påverka är pandemin och fler aktörer lyfter denna som en stor begränsning i arbetet.

”Pandemin har satt stopp för vissa aktiviteter, det känns som att man jobbar i motvind”

- *Uppgiftslämnare från Arbetsmarknadsförvaltningen*

En aspekt som lyftes som utmanande på flera håll är den tidshorisont som handlingsplanen inneburit. Vissa aktiviteter i handlingsplanen har inneburit långa planeringsprocesser vilket upplevs som otillfredsställande för medborgarna som ofta vill ha snabba åtgärder. Ett exempel på ett långsiktigt arbete är ombyggnads- och nybyggnadsprocesser som innefattar många steg och beslut. Då är det också viktigt att det finns en tydlighet mellan de olika förvaltningarna kring vilka delar i handlingsplanen som kommer att ta lång respektive kort tid så alla är överens om förväntningarna.

”När man blandar långsiktiga och kortsiktiga aktiviteter kan de skapa en viss frustration, då man har olika förväntningar på hur fort arbetet kommer att kunna slutföras”

- *Uppgiftslämnare från Socialförvaltningen*

Ytterligare en utmaning mellan förvaltningar har varit upplevelsen av att samverkansmötena ibland har inneburit en förväntan om att utföra åtgärder. Det behöver inte vara negativt i sig men ibland upplevs det ha bidragit till ett klimat där förvaltningarna ställs emot varandra och strävar efter att ha utfört flest aktiviteter istället för att se det som ett gemensamt arbete. Vidare lyfts avsaknaden av en stående punkt som berör just utmaningar och svårigheter där man kan be varandra om hjälp.

”Upplever att det är bra att i ett större forum kunna lyfta idéer och efterfråga vilka som vill tillföra i arbetet och sedan bryta ut i arbetsgrupper vid behov likt en ”task-force” som är tillfällig”

- *Uppgiftslämnare från Arbetsmarknadsförvaltningen*

Trots att en stor framgång i arbetet med handlingsplanen har varit samordningen och förmågan att arbeta gränsöverskridande har det funnits utmaningar med parallella

processer som inte har synkats. I vissa fall är det oundvikligt att vissa beslutade frågor behandlas på separata håll då de är placerade hos olika aktörer och då behöver extra stort fokus ligga på förmågan att samordna sig.

”De olika beslutade åtgärderna behövde gå i olika spår, då frågorna är placerade inom olika förvaltningar och bolag. Det har krävt samplanering inom SBF gällande aktiviteterna”

- *Uppgiftslämnare från Stadsbyggnadsförvaltningen*

4. Fortsatt arbete

Kommunstyrelsen har beslutat att förlänga *Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021* (KSN-2020-00683) med ett år. Under år 2022 väntar ett utvecklingsarbete för att lägga grunden för framtidens samordningsformer.

Bilaga 1

Aktivitetslista med uppföljning av aktiviteter

Fokusområde: Barn och unga

Effektmål:	Aktivitet	Uppföljning
<p><i>Barn och unga i Gränby och Kvarngärdet är trygga och deltar i fritidsaktiviteter. De når goda studieresultat och har en meningsfull fritid.</i></p>	Genom ett särskilt framtaget koncept stärka verksamhetsutbudet för barn och ungdomar i befintliga lokaler i området.	Konceptet Allaktivitetshuset har startats och ombyggnad av lokaler i Gränbyskolan inleds under år 2022
	Öka antalet organiserade aktiviteter inom både kultur- och idrott.	Ingår i konceptet Allaktivitetshuset
	Utöka tillgången till konstgräsplaner.	En stor konstgräsplan kommer stå klart hösten år 2022 och en mindre plan kommer att byggas vid Liljeforsskolan
	Öka tillgången till organiserade aktiviteter för barn och unga i direkt anslutning efter skoltid.	Ingår i konceptet Allaktivitetshuset
	Anställa fler vuxna i lärande miljöer.	Arbetsmarknadsförvaltningen har tillsammans i samarbete med Gränbyskolan anställt husvärdar till skolan, för att öka vuxennärvaro och skapa mer tid för lärare till elevsocialt arbete. Samarbetet fortsätter år 2022
	Utöka samverkan mellan skola, fritid, bibliotek och kulturcentrum i syfte att säkra trygga aktiviteter och rätten till barn och ungas fria tid.	Ingår i konceptet Allaktivitetshuset.
	Stärka det nyetablerade föreningsnätverket i syfte att etablera fler kultur- idrott- och	Ingår i konceptet Allaktivitetshuset. Ett föreningsnätverk/kulturnätverk har startats upp och fortskrider. Man ser ett stort

	fritidsaktiviteter. Stärka medskapande och integration i området.	och starkt socialt engagemang från föreningarna.
	Öka antalet föreningsaktiva ungdomar i området.	Kulturförvaltningen i samverkan med RF/SISU Uppland har erbjudit stöd och bidrag till föreningar i området. Tillsammans har man samordnat sommaraktiviteter i Gränby-området och ser en stor efterfrågan på barn och unga som vill medverka i föreningslivet

Fokusområde: Trygg närmiljö

Effektmål:	Aktivitet	Uppföljning
<i>Den fysiska närmiljön i Gränbyområdet bidrar till att förebygga otrygghet, brott samt till säkra skolmiljöer.</i>	Fortsätta utvecklingen av skolornas exteriör och omgivning för en tryggare utemiljö.	Ombyggnad av Gränbyskolans skolgård där första steget är klart med ett tiotal åtgärder. Gränbyparken genomgår en stor ombyggnation och ingår i ett pilotprojekt utifrån Botryggt 2030, för att ombyggnaden ska ske med ett trygghets- och säkerhetsperspektiv.
	Förbättra arbetet för att motverka parkeringsproblematik i området genom bland annat aktiv bevakning och snabba åtgärder vid felparkerade bilar och sabotage mot skyltning.	Utökade besöksparkeringar har införts i området och man har ökat tiden för betalparkering till att gälla fler timmar på dygnet. Uppsala Parkerings AB har utökat sin närvaro och arbetar aktivt i samverkan med polisen och kommunen kring parkeringsproblematiken. Arbetet kommer att fortgå under år 2022.
	Fortsatt genomföra regelbundna trygghetsvandringar för att i samverkan med lokala aktörer löpande anpassa områdets gestaltning i trygghetsskapande syfte.	En trygghetsvandring genomfördes i området under februari 2020 som ledde till bland annat belysningsåtgärder. Aktiviteten pausades under år 2021 på grund utav pandemin
	Förstärkt samarbete mellan kommun, civilsamhälle och	Dialog och samverkan med fastighetsägare i området om samlings- och föreningslokaler.

	fastighetsägare för att tillgodose efterfrågan och behovet av fler föreningslokaler.	Ett antal aktörer har etablerat sig i området
	I samverkan med fastighets- och bostadsbolag utveckla platser för social samvaro och rekreation, som grillplatser och platser för utomhusidrott.	Ingår i den gemensamma planen för ombyggnationen av Gränbyparken
	Etablera en rutin för snabb och effektiv klottersanering, där målet är att allt klotter på kommunala fastigheter, egendom och allmän plats ska vara borta inom 24 timmar, samt verka för motsvarande på privata egendom.	En plan har lagts för arbetet och arbetet är påbörjat En träff med alla fastighetsägare har arrangerats och arbetet är uppstartat. Arbetet behöver följas upp under år 2022.
	I samverkan med fastighets- och bostadsbolag ta fram en plan för gestaltningen i områden som bedöms svårorienterade och med en enhanda utformning.	Ingår i den gemensamma planen för ombyggnationen i området – Utvecklingsplan Gränby samt det nya parkprojektet
	Författargatorna asfalteras snarast och förses i övrigt med markeringar och farthinder i tillämplig grad för tydlighet och trygghet.	Författargatorna har asfalterats och allt är klar inom ramen för aktiviteten. Man valde även att bygga om vissa närliggande gator
	Cykelväg från Torkelsgatan/S:t Persgatan till Gränby sportfält åtgärdas med asfaltering, belysning m.m.	Ingår i projektet Snabbcykelvägen och det sker ett pågående arbetet. Klart våren år 2022

Fokusområde: Samverkan med polisen

Effektmål:	Aktivitet	Uppföljning
<i>Ökad polisiär närvaro och aktivitet skapar trygghet i området och särskilt i skolan</i>	Ökat antal polisbesök på skolor (med stöd av SSPF-strukturen).	Polisen har utökat sin närvaro kring skolor i området enligt 20min-principen utifrån Polisens skolstrategi. Inom det kontinuerliga SSPF-arbetet och samverkansmodellen för SSPF ingår möten varannan vecka, nödstopp, individsamtal.
	Samarbeta och stödja polisen beträffande införande av bevakningskameror.	Tillfälliga bevakningskameror har placerats i området. Nationellt beslut från Polismyndigheten för permanent placering i Gränby tas i november 2021.
	Se över behovet av LOV-3-tillstånd i delar av området och vid behov ansöka om och införa patrullerande ordningsvakter, i samverkan med polisen.	Ansökan om LOV-3-tillstånd skickad under år 2020. Ansökan fick avslag.
	Utveckla samverkan kring omhändertagande enligt PL 12 §	Utökad samverkan och dialog mellan polis och socialtjänst

Fokusområde: Samhällsengagemang

Effektmål:	Aktivitet	Uppföljning
<i>Fler bidrar till ett tryggare Gränby och Kvarngärdet.</i>	Med utgångspunkt i områdesgruppen etablera en bredare, tydligare och mer aktiv samverkan med civilsamhälle och näringsliv i området	En utvecklad och bredare samverkansgrupp har haft regelbundna möten var 6-8e vecka samt påbörjat en aktiv samverkan med näringsliv och civilsamhälle i området.
	Resurssätta arbetet med samordning av trygghetsskapande åtgärder i bland annat Gränbyområdet.	En trygghetssamordnare har anställts med start oktober 2020.
	En kommungemensam evenemangskalender där aktiviteter ska kunna vara sökbara per stadsdel	Aktiviteten har tagits bort från handlingsplanen
	Skapa fler aktiviteter för vuxna och äldre samt uppmuntra till	I samverkan mellan RF-SISU, Äldreförvaltningen och kulturförvaltningen arbetar

	föreningsengagemang i området i samverkan med RF/SISU Uppland	man med äldrevänliga aktiviteter som pausats på grund av pandemin.
--	---	--

Fokusområde: Information och kommunikation

Effektmål:	Aktivitet	Uppföljning
<i>Bilden av Gränby och Kvarngärdet är nyanserad och kunskap om olika aktiviteter och åtgärder är känd och spridd.</i>	Skapa de digitala verktyg/plattformar som behövs för förbättrad informationsspridning mellan aktörerna i området.	En samlingshemsida har skapats för området, där information om pågående aktiviteter och åtgärder har publicerats. En samlad nyhet som sommarens aktiviteter publicerades i junimånad 2021 med rubriken Gränby på G!
	Utveckla en aktörsgemensam kommunikationsplan och en proaktiv kommunikation om området som motvikt till händelsestyrd rapportering av brottslighet och social oro.	En kommunikationsplan har påbörjats.
	Genom ökad närvaro i Gränby och Kvarngärdet lotsa individer till språkträning, praktik, utbildning och arbete	Utbildnings- och jobbcenter har etablerats i området och finns på plats i lokaler på Råbyvägen från sommaren 2021. På grund av pandemin har verksamheten drivits på distans för att erbjuda boende i området stöd och lotsa rätt till språkträning, praktik, utbildning och arbete. Områdesvärdar har anställt, där de kombinerar arbete med SFI-utbildning.